

Skellefteå museum

Ske mus dnr 138/2009
Lst dnr 434-11627.2009

DOKUMENTATION ÖVER BYGGNADSMINNET

RIJFSKA GÅRDEN Kusmark 16:15

Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län

**Skellefteå museum 2009
Elisabeth Ek**

Innehållsförteckning

Syfte	3
Källor	3
Redovisning av rumskaraktärisering och kulturhistoriskt värde	3
Kulturhistoriskt värde	3
Kriterier	3
Definition	4
<i>Mycket högt kulturhistoriskt värde</i>	4
<i>Högt kulturhistoriskt värde</i>	4
<i>Lägre kulturhistoriskt värde</i>	4
Orienterande beskrivning	5
Byggnadsbeskrivning	6
Förändringshistorik	7
Exteriör dokumentation	8
Interiör dokumentation	10
Nedre förstugan	10
Köket	14
Yttre köskammaren	19
Inre köskammaren	22
Salen	25
Förstugukammaren	29
Trapphuset	32
Övre hallen	35
Storkammaren	38
Lillkammaren	41
Långkammaren	43
Inre drängkammaren	46
Yttre drängkammaren	48
Storvinden	50
Sammanfattning	52
Bilagor	53
Planritningar	53
Värderingskartor	54

Syfte

Dokumentationen över byggnadsminnet Rijfska gården, Kusmark 16:15 begränsar sig till huvudbyggnaden. Dokumentet är tänkt att fungera som kunskapskälla och loggbok över kända förändringar i huset. Syftet är att få ett utförligt och lättillgängligt kunskapsunderlag som ska underlätta ställningstaganden och beslut vid kommande åtgärder. Varje rum redovisas separat i kolumnform där enskilda byggnadsdelar beskrivs och kända förändringar redovisas, samt med foton. Varje rumsredovisning åtföljs av några sammanfattande kommentarer och möjligheter till återställande.

Källor

Källor som dokumentationen grundar sig på utgörs av det tidigare vårdprogram som är upprättat av Skellefteå museum 2007, fastighetsägaren och huset självt. En okulär besiktning av alla synliga byggnadsdelar har gjorts. Vid oklarheter och frågetecken har fastighetsägaren bistått med uppgifter. De får anses ha en stor tillförlitlighet vad gäller förändringar tillkomna under senare tid.

Redovisning av rumskaraktärisering och kulturhistoriskt värde

Dokumentationen innehåller en karaktärisering och en kulturhistorisk värdering av rummen. Karaktäriseringen syftar till att ge en sammanfattande bild av rummets huvudsakliga uttryck. De flesta rummen har tidsskikt från flera epoker men något av dem är oftast dominerande. Karaktäriseringen är gjord utifrån rummets helhetsintryck och ej de enskilda delarnas antal.

Rummen karaktäriseras som 1700, 18-1900-tal, eller 1940-50-tal. Är det 1700-tal betyder det att mycket av rummets ursprungliga karaktär är kvar. 18-1900-tal kan sträcka sig från sent 1800-tal till tidigt 1900-tal. I något fall där ingen epok är mer framträdande benämns det som "blandade tidsskikt".

Kulturhistoriskt värde

Den kulturhistoriska värderingen är graderad i tre nivåer och den redovisas med en färgmarkering av det aktuella rummet på en planritning. Ett rums värde står inte fritt ifrån de övrigas utan de är värderade och jämförda sinsemellan.

Blått klass 1: Mycket högt kulturhistoriskt värde

Grönt klass 2: Högt kulturhistoriskt värde

Gult klass 3: Lägre kulturhistoriskt värde

Kriterier:

Ett övergripande värde för hela huset är naturligtvis det faktum att det är ett putsat stenhus, vilket är mycket ovanligt i denna landsända, och därtill det bäst bevarade profana 1700-talshuset i länet. Detta är också huvudmotivet till byggnadsminnesförklaringen. Därför får även några, till synes enkla rum, ett högt kulturhistoriskt värde då dess egenart och autenticitet bör värnas.

De kriterier som ligger till grund för graderingen av kulturhistoriskt värde är:

- grad av ursprunglighet dvs.; hög andel väl bevarade ursprungliga byggnadsdelar och ytskikt
- tidsskikt som berättar om husets biografi
- hög kvalitet i material och utförande

Definition:

Mycket högt kulturhistoriskt värde

Rum med mycket höga kulturhistoriska värden har en mycket hög andel av väl bevarade ursprungliga byggnadsdelar. Värdet bygger till stor del på autenticitet och estetiska värden. Nya tillägg och förändringar ska vara reversibla. Såväl material- som kulörval ska göras med omsorg utifrån tekniska och estetiska aspekter.

Högt kulturhistoriskt värde

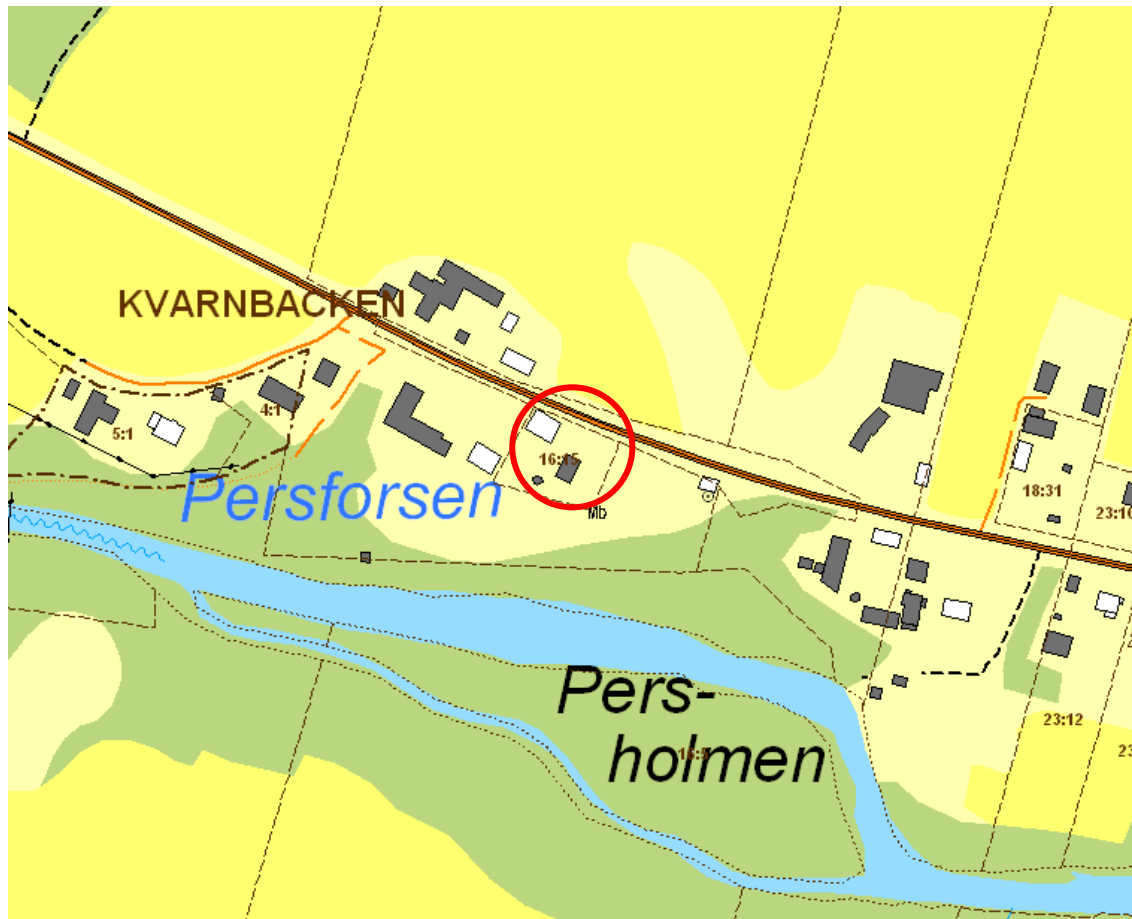
Rum med höga kulturhistoriska värden har en hög andel väl bevarade ursprungliga byggnadsdelar, de kan vara enklare till sin karaktär. Rum vars tidsskikt berättar om husets biografi hänförs också till den här kategorin. Eventuella förändringar ska ske varsamt och med stor hänsyn till befintliga byggnadsdelar och ytskikt. Ett återställande till ett tidigare belagt skede kan vara motiverat. Såväl material- som kulörval ska göras med omsorg utifrån tekniska och estetiska aspekter.

Lägre kulturhistoriskt värde

Termen lägre används medvetet i stället för beteckningen lågt för att det inte ska uppfattas som att de är utan värde. Rum med lägre kulturhistoriska värden har genomgått sådana förändringar att en betydande del av ursprungliga byggnadsdelar eller lösningar är avlägsnade eller förändrade. Rum av enklare karaktär hänförs också till denna kategori. Rummen får gärna förändras men förändringarna ska då utföras i samklang med den ursprungliga arkitekturens utförande. Såväl material- som kulörval ska göras med omsorg utifrån tekniska och estetiska aspekter.

Orienterande beskrivning

Fastigheten är belägen vid Jörnsvägen. Huvudbyggnadens norra långsida ligger mycket nära vägen. Entrén ligger mot trädgårdssidan i söder. Vid tomtens slut sluttar terrängen brant ned mot Persforsen. På fastigheten är även en bagarstuga uppförd samtidigt som huvudbyggnaden och en paviljong tillkommen 1918 i samband med att trädgården anlades.

Jörnsvägen löper alldeles in på huvudbyggnadens nordöstra husknut. Bagarstugan är placerad i öster och paviljongen nära tomtgränsen. Kartan är hämtad ifrån kommunens fastighetskarta.

Byggnadsbeskrivning

Huvudbyggnaden på Rijfska gården uppfördes enligt muntlig tradition 1793 av tegel med putsade fasader. Enligt traditionen skall byggherren, bonden och nämndemannen Olof Persson själv ha uppfört byggnaderna på gården efter den österbottniske arkitekten Jacob Rijf. Teglet till byggnaderna har tillverkats i närheten av gården av byggherren.

Byggnadstypen kallas för mellanösterbottnisk sidokammarstuga och har som namnet antyder sitt ursprung i Österbotten vid Ådalarna. Typen har aldrig varit vanlig där heller utan förekommer endast i tolv socknar under perioden 1750 – 1840. Vanligtvis uppfördes byggnadstypen i en våning i Finland. Det är en bostadsform där stugan inte går över hela byggnadens bredd, utan kamrarna har placerats på ena sidan av dagligstugan. Byggnadstypen finns både som enkelstugor och som parstugor.

Rijfska gårdens mangårdsbyggnad består av tio rum och kök om man bortser från farstun och storvinden. Bottenplanen kan enklast beskrivas som två enkelstugor ställda spegelvända intill varandra. Vindsvåningen följer samma grundplan men med den skillnaden att rummens mellanväggar är friare placerade. En gemensam hall betjänar de bakomliggande rummen och storvinden på övervåningen. Byggnadens kulturhistoriska värde ligger främst i den för norra landsändan ovanliga byggnadstekniken och planlösningen.

Den ursprungliga planlösningen har förändrats i bottenvåningen med det trapphus som tillkom på 1940-talet. En trappa orienterad i andra riktningen ledde upp till övervåningen ursprungligen. Märken efter den återfinns på väggarna under trappan. Från farstun har även tagits upp ett sekundärt dörrhål in till salen då centralvärmepanna installerades. Bortsett från dessa förändringar är husets planlösning intakt. Det finns inga originalritningar att tillgå som kan verifiera detta med det finns heller inte några spår i byggnaden som motsäger det antagandet.

Alla invändiga kalkreveteringar är original. Men naturligtvis förekommer det putslagningar och partier där man gjort om som t.ex. ovanför och runt dörrarna i farstun, dessa är sekundära skikt utförda i KC – bruk. Sekundära putsskikt är redovisade i rums-beskrivningarna. Ytbehandlingen av väggarna skiftar mellan de olika rummen. Enligt syneprotokollet från 1803 var rummen ursprungligen vitlimmade. Schablonmålningarna i farstukammaren, köket, salen och storkammaren tillkom senare i olika tidsskeden. Numera har de flesta rummen flera målningsskikt och köket är pappspänt sedan tidigt 1900-tal.

Exteriör har byggnaden förändrats med verandans tillkomst runt 1900-talet samt med utbytet av entréns pardörrar mot en enkeldörr på 1940-talet. Taktäckningsmaterialet var ursprungligen torv. Efter det var taket spåntäckt fram till 1940-talet då spånet ersattes med två-kupigt lertegel, vilket även ligger där idag.

Förändringshistorik

Flertalet årtal är ungefärliga, men felmarginalen begränsar sig till ett par år.

- 1942   Byte från spåntak till tegeltak
- 1942   Indragning av vatten samt installation av wc i farstun. Vatten fanns i köket troligtvis redan på 1930-talet. Invändig renovering av huvudbyggnaden med bl.a. indragning av centralvärme samt installation av pannrum i salen. Hål togs upp i väggarna under fönstren i flera av rummen för installation av radiatorer.
- 1942   De ursprungliga pardörrarna ersattes av en enkeldörr
- 1942   Det nya trapphuset byggdes
- 1956   Byggdes badrum i köket
- 1960-   Stuprör och hängrännor bytta och tillkomst av ett innertak i köket
tal
- 1985   Målning av verandan samt byte av brons papptak
- 1985   Restaurering av väggmålningar i förstugukammaren och storkammaren
- 1986   Restaurering av huvudbyggnadens exteriör. Skorstenarna fogades om och plåtavtäcktes. Lagning av putsskador samt avfärgning av fasaderna
- 1996   Bortrivning av pannrummet i salen samt wc i farstun. Sanering av hussvamp i salen och del av långkammarens tak och del av två stockar mellan detta tak och den norra väggen
- 1999   Fönstren målades utvändigt
- 2002   Ny takpapp lades på verandataket
- 2005   Skorstenskrönen har murats om, slammats och vitkalkats samt försetts med plåtavteckning och regnskydd. Lagning av putsskador på fasaderna
- 2008   Renovering av verandan; måleri- och snickeriarbeten samt justering av grundstenar

EXTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
	Stomme, Fasader, veranda och el
Karaktär	1800-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Grund	Torpargrund, oisolerad, ingen trossbotten.			1996 sanerades salens grund från hussvamp, nya plintar och åsar monterades.
Stomme	Byggnaden är uppförd i 1 ½ plan. Handslaget tegel; 290x140mm, murade i oregelbundna skift. Ytterväggarna är ca 45-50 cm tjocka			
Bjälklag	Trä. Bottenbjälklaget har ingen fyllning. Mellanbjälklaget har en fyllning av sågspån.			Mellanbjälklaget ovanför köket är dubbelt, där är även isolerat med ett lager med jord.
Takkonstruktion	Åstak, åsar av rundtimmer och halva stockar, tot. 8 sidoåsar			
Sockel	Murad naturstensgrund			
Fasader	Kalkbruk, spritputsade, kalkavfärgade		Vita	1986 lagades putsskador och avfärgades fasaderna. 2005 åtgärdades putsskador
Fönster	14 st korspostfönster varav 3 st är blind-fönster 7 st vindsfönster	Ca 1800-1850	Engelskt rött	Målades 1999-2000 Ursprungliga fönster har varit fyrdelade men byttes till sexdelade vid en reparation under 1800-talet. Nuvarande bågar har kittfals förutom blindfönstren som har spårfals. Alla fönster har plåtbleck
Fönsterfoder	Trä, profilerade överstycken		blå	
Takfot	Trä		svart	
Taktäckning	Tvåkupigt lertegel	1942-43		Tidigare täckt med stickspån, ursprungligen

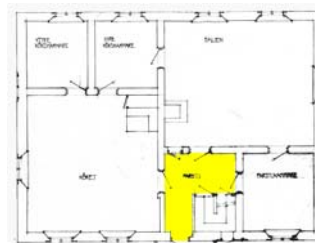

				torv. Vid branden 1988 byttes delar av teglet ut mot begagnat tvåkupigt.
Skorsten	2 st murade, slammade och vitkalkade, utkragade med två skift. Krönen är avtäckta med försinkad plåt.			1986 fogades skorstenarna om och plåtaavtäcktes. 2005 murades krönen om de avtäcktes med förzinkad plåt och försågs med regnskydd som enkelt kan demonteras.
Vattenavrinning	Stuprör och hängrännor			Utbytta 1960-tal, tidigare hängrännor i trä.
Veranda	Utförd i luftig snickarglädje med rundbågemotiv och lövsågerier. Doriska kolonetter bär upp det valmade taket som är papptäckt.	1800-tal	Vitt och engelskt rött	Takpapp bytt 1985 och 2002. 2008 Måleri- och snickeriarbeten samt justering av grundstenar.
Verandadörr	En enkel entrédörr	1942-43		Ursprungligen satt där pardörrar. Dessa finns bevarade.
El	El finns i förstugan och förstugukammaren i bottenvåningen. I övervåningen finns el i hallen, storkammaren och lillkammaren	1996-97		Äldre ledningar från 1913 och 1942-43 finns kvar, dock ej strömförande.

Karaktär: Verandan i snickarglädje ger byggnaden en prägel av 1800-tal.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Nedre förstugan
Karaktär	Blandade tidsskikt

Byggnadsdel	Material, mått, etc.	Ålder	Färg/yta	Kommentar/händelse
Golv	Plankgolv, varierande brädd, spåntade, ca 5½" - 8½" breda, 1½" tjocka	Ej urspr.	Oljade	Äldre återanvänt golv, inlagt i början av 2000-talet
Golvlist				Avlägsnade, finns bevarade.
Vägg	Kalkputsade, KC-putsade, bredspacklade och rollade. Spår av putsfriser runt dörrarna Trapphuset, brädvägg klädd med unite, avdelad med bröstlist	1790-tal 1940-tal	Olika färgskikt Tapetrester från tidigt 1900-tal. Ljusgrön	Väggen mot köket och halva väggen mot salen har ett lager av KC-bruk.
Taklist	Mot trapphuset sitter en hålkälslist. Saknas på övriga väggar	Samtida med trapphuset		Finns bevarade.
Tak	Trä, slät panel	1790-tal	Vitt, grundat m. linolja	Målat på 2000-talet
Dörrar	3 st äldre m. förskjutna fyllningar. Fyllningarna har skurna hörn. 2 st 95x182x4 cm 1 st 86x180x4 cm 3 st yngre dörrar klädda med unite. 1 st 79x200x4 cm 1 st 69x200x4 cm 1 st 69x182x4 cm	1790-tal 1940-tal	Ådring i björk-imitation Ådring i björk-imitation	Ådringen är troligen utförd på 1940-tal. Ådringen är troligen utförd på 1940-tal. En dörr är plåtbeklädd mot insidan av salen där en värmepanna stått.
Beslag	Plattgångjärn Stolpgångjärn. Äldre avsågade gångjärn Instickslås och trycken med långskyltar Ursprungligt trycke monterad på sentida järnplatta.	1790-tal 1940-tal 1790-tal		På de äldre dörrarna På dörren in till köket Sitter på alla dörrarna utom den in till köket Dörren in till köket
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas "foder". De finns bara delvis kvar runt dörrarna till salen och förstugukammaren.

FOTODOKUMENTATION NEDRE FÖRSTUGAN

Förstugan sedd från ytterdörren till höger syns trapphusets vägg klädd med unite.

Dörren in till köket. Alla äldre dörrar har har utanpåliggande fyllningar. Under ådringen skymtar äldre målningsskikt fram.

På dörren in till köket har de äldre gång-gångjärnen sågats av och ersatts med nyare.

Förstugan har även dörrar av yngre modell, troligtvis 1940-tal. Den här dörren är inklädd med plåt mot salen, där det förut var en värmepanna installerad bredvid den öppna spisen. Två andra av samma typ sitter i trapphuset.

Förstugan mot salen, förstugukammaren och trapphuset.

De äldre dörrarnas fyllningar är profilerade och har skurna hörn samt plattgångjärn.

Runt dörren in till salen syns rester av den putsfris som finns bevarad i flera rum. Ursprungligen har övergången mellan dörr och vägg varit mjukt rundad, därför kan man anta att väggytorna ovanför dörrarna gjorts om då de är rakt avslutade.

Två lager tapetrester har hittats i förstugan i hörnet mellan salen och kammaren.

Sammanfattande kommentarer: förstugan

Karaktär: blandade tidsskikt

Kulturhistoriskt värde: lägre

Förstugan har genomgått mycket stora förändringar av vilka de flesta härrör från 1940-talet. Den största förändringen är tillkomsten av trapphuset då den ursprungliga riktningen på trappan till övervåningen ändrades och därmed hela planlösningen. Ett nytt dörrhål i mellanväggen till salen togs upp vid installation av centralvärmepannan. Vid den här tidpunkten ersattes även entréns pardörr med en enkeldörr. Det har likaså gjorts ingrepp i väggarna runt dörrarna där putsfriserna nu slutar abrupt och väggens ursprungliga mjuka rundning har ersatts av raka avslut ovanför dörrarna. Ursprungliga byggnadsdelar är de äldre dörrarna, de kalkputsade väggarna och taket. Resten har tillkommit senare.

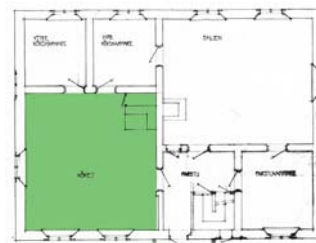
Återställande: Det är fullt möjligt att återställa förstugan till ursprunglig planlösning. Trapphuset från 1940-talet får offras. Men den ursprungliga planlösningen är mer kulturhistoriskt intressant då byggnadstypen, en mellanösterbottnisk sidokammarstuga eller den breda hustypen, var och är mycket ovanlig i Västerbotten.

I övrigt är ytskikten i behov av renovering. Dörrarnas ådringsmåleri är fint hantverksmässigt utfört och det vore därför önskvärt att bevara det. Färgen är dock nött och huruvida det går att reparera ett ådringsmåleri måste avgöras av sakkunnig såsom konservator. Ett annat alternativ är att måla om dem i en kulör från ett tidigare färgskikt som härrör från tiden innan trapphusets tillkomst, om man väljer att återskapa tidigare planlösning. Det bör då utföras reversibelt så att ådringsmåleriet bevaras för framtiden. Putsfriserna runt dörrarna går att återställa förutsatt att man knackar ner KC-putsen. Väggarnas ytbehandling får också avgöras utefter val av planlösning.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Köket
Karaktär	18-1900-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Brädgolv ca 1,5 – 3". På det unite och linoleummatta. Till vä om dörren betonggjuten del Invid spisen ligger golvklinkers i rutmönster	1953 ca 1953 ca	Rött och grått	Ligger på sågade åsar. F.d. badrum stod där Under golvet finns rester kvar av ett gammalt golv med två färglager i grågrönt och guldockra. Under de sågade åsarna finns de gamla timmeråsarna kvar upplagda på stenar och fyllning av grus, sten, jord, kalkbruk, tegelkross, sågspån osv.
Golvlist	9,5-1,5 cm, Profilerad i överkant			Alla avlägsnade utom vid västra fönstret. Finns bevarade.
Vägg	Kalkputs. Pappspända målade våder. Bröstning med unite skivor avslutad med list	1790 Ca 1900 Ca 1950		Översta färgskiktet ljusurkos från ca 1960. Mellanskiktet aprikos med blå schabloner ca 1920. Understa skiktet är grönt med svarta kantlinjer. Väggarna har cementlagningar Väst- och- östväggen har rester efter en avsågad storhylla bakom papptapeten
Taklist	Äldre bräda med urtag för takbjälkarna. Över den en dubbelkälad list	1790-tal Ca 1900	vit	Pappvåderna går över äldre listen
Tak	Spårtak med profilerade takbjälkar. Takhöjd 3.15	1790-tal	ljus	På 2 av 3 bjälkar är ytan borttäljd. Taket har varit pappspänt i ett skede, tidigt 1900-tal, och ett undertak spikades på 1960-talet till 2,65.

Dörrar	1 st äldre m. förskjutna fyllningar. 95x184x4	1790-tal	Grågrön	Linolja. Marmorerade speglar
	2 st äldre m. förskjutna fyllningar. 86x179x4	1790-tal	Grågröna	Linolja. Marmoreringar gjorda på 1960-talet. De övre fyllningarna är utbytta mot glas
Beslag	Äldre smitt handtag Äldre smitt handtag			Yttre kökskammaren Inre kökskammaren
Foder				Inga foder, men dörrkarmarna har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	3 st. korspostfönster med 2 rutor i nedre bågarna.		blå	Västra fönstrets högra båge är öppningsbart. Djupa fönsternischer Fönsterbänkarna är fasade i framkant.
Beslag	Excenterlås	1940-50-tal		
Foder	Gerade, profilerade			
Installationer	Öppen spis.	Ursprungl.		Endast spiskåpan kvar. Järnspisen revs ut 1964
	Härdens väggar är klädda med kakel.	1914	Vitt	Kaklet i härdens väggar är handglaserat ytan är skimrar ojämnt. Kaklet runt spisen ser ut att vara ifrån 1940-talet då ytan är helt slät och det är tunnare. Vid indragning av centralvärme 1942 gjordes hål i väggen för radiatorer, senare avlägsnade.
Inredningar	Vedskrubb bredvid spisen	Ursprungl. och från 1940-50-tal		Luckorna av unite är spikad på en äldre stomme.

FOTODOKUMENTATION KÖKET

Köket med endast spiskåpan kvar av den öppna spisen. Köket moderniserades på 1940-talet. Spisen revs ut och man satte kakel och klinkers på i spishörnan. Nya golvbrädor och en linoleum-matta lades in. I bakgrunden skymtar köks-kamrarna.

Köket mot sydväst. Pappspänningen med det aprikos färglagret är övermålat i en ljusturkos nyans vid mitten av förra seklet 1900.

Den ursprungliga taklisten har anpassats efter efter bjälkarna i spårtaket. Till vänster syns några av de äldre målningsskikten på pappen.

En yngre taklist sattes upp när taket pappspändes på tidigt 1900-tal.

Spårtaket med de profilerade takbjälkarna, den enda intakta.

Väggarnas schablonmåleri är troligen från 1920-talet, ovanpå den finns en ljusturkos kulör från 1960-talet. Taket var från 60-talet nedsänkt i nivå med den blå färgen.

Den fasta köksinredningen från 1940-50-talet är tidstypisk.

Det handglaserade kaklet, från 1914, skimrar vackert.

Dörrbladen mot köket är marmorerade. Den översta fyllningen är utbytt mot ett glas på dörrarna till kökskamrarna.

Den blå färgen är troligen ursprunglig.

Den västra väggen har en avsågad bjälke som kan vara resterna av en storhylla.

Sammanfattande kommentarer: köket

Karaktär: Sekelskiftet 18-1900

Kulturhistoriskt värde: högt

Köket ger en bild av husets olika skeden med byggnadsdelar och ytskikt från olika epoker. En del av den fasta köksinredningen är från 1940-talet då köket moderniserades. Väggarnas dekormålade papp sätter en stor prägel på köket. Metoden med papp på puts blev vanlig vid 1800-talets slut, och väggarna pappspändes troligtvis under sent 1800-tal. Rester av äldre målningsskikt är synliga under den ljusbruk kulören från 1960-tal. Det i stora delar framtagna dekormåleriet i aprikos och blått härrör troligtvis från 1920-talet när taket pappspändes. Innertaket var under en period från 1960-talet nedsänkt i nivå med den ljusblå färgen. Det finns tecken på putsnedfall bakom pappen. Trots att många av ytskikten är från 1900-talet upplevs rummet som något äldre beroende på den äldre tekniken med målning på papp och naturligtvis äldre eller ursprungliga delar som tak, dörrar, fönster, spiskåpan.

Återställande: Ett återställande till ursprungligt utseende är varken möjligt eller önskvärt, då det inte finns klara belägg för hur köket sett ut. Dessutom är husets historia tydligast avläsbar i köket, det är ytterligare ett skäl till varför ett återställande inte är önskvärt utan därför mer angeläget att gå varsamt fram här.

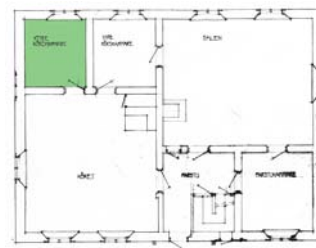
Dekormåleriet i blått och aprikos som doldes ovanför det sänkta taket, bör gå att ta fram i sin helhet eller rekonstruera. Delar av pappen kan gå att ta ned för att sen återmontera då pappen är tjock och inte verkar skör. Detta kan vara motiverat då måleriet utgör en tydlig årsring. I samband med det kan man laga putsen bakom. Det vore då också lämpligt att återgå till att pappspänna taket för att dölja skadorna det ådrog sig vid branden 1988 då det begjöts med vatten. Annars är det fullt möjligt att åtgärda taket om man avlägsnar fyllningen i mellanbjälklaget och plockar ner det och sätter upp det igen, en betydligt omständligare åtgärd, men möjlig.

En accepterad åtgärd kan också vara att återgå till mer ursprungliga dimensioner på golvplankorna. Köksgolvet togs inte upp liksom inre kökskammarens och förstugukammarens golv vid hussvampssaneringen, ett golvbyte kunde göras i dessa rum samtidigt med en inspektion av grunden. Det golv som ligger där nu har utgjort underlag till ett linoleumgolv, det känns därför inte riktigt kulturhistoriskt "rätt" att det ligger synligt då det aldrig varit menat så. Golvet bryter av mycket från helhetsuttrycket.

Det viktiga vid en eventuell framtida restaurering av köket är att nya material och delar väljs med omsorg i utförande och färgval så att de olika tidsskikten harmonierar med varandra och bildar en helhet. Det finns flera lösningar för köket, emellertid är det nog ofrånkomligt att enstaka detaljer får offras.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Yttre köskammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Plankgolv dymlade 10-15" x 2" Målat			Det har inte gått att fastställa huruvida golvplankorna är original eller ej. De är rötskadade mot norra väggen och för korta. 1996 grävdes grunden ur och golvåsarna byttes ut. Det fanns inga angrepp av hussvamp.
Golvlist	Saknas			
Vägg	Kalkputsade	1790-tal	vita	
Taklist	Snedställd bräda ca 5 cm			
Tak	Paneltak	1790-tal	Vitt, limfärg	
Dörrar	1 st med förskjutna fyllningar 86x179x4.	1790-tal		Den övre fyllningen är utbytt mot glas.
Beslag	Plattgångjärn	1790-tal		
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas "foder"
Fönster	1 st . korspostfönster med 2 rutor i nedre bågen.			Djupa fönsternischer. Fönsterbänkarna är fasade i framkant. Endast högerbågen är öppningsbar.
Beslag	Rak stormhasp, smidd Excenterlås, gjutgods	1800-tal 1940-tal		
Foder	Gerade, profilerade			

Fotodokumentation

Yttre köskammaren

Den yttre köskammaren nås via Köket. Golv, väggar och tak har flera lager färgskikt.

Övre fyllningen är utbytt mot glas.

Putsfrisen bildar en mjuk övergång mellan vägg och dörr.

Fönsterbeslag med hasp av 1800-tals modell.

Fönsterbeslag med excenterlås av 1940-50-tals modell.

Sammanfattande kommentarer: yttre köskammaren

Karaktär: 1700-tal

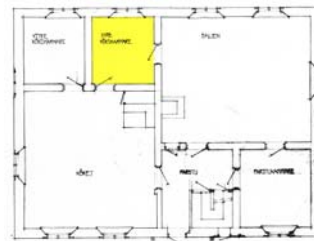
Kulturhistoriskt värde: högt

Rummet är till sin karaktär enkelt och tämligen orört. Väggen har kvar sin putsfris runt dörren. Detta är det enda rum i bottenvåningen där inget hål har tagits upp under fönstret för radiator. Det är osäkert huruvida golvbrädorna är ursprungliga då de är för korta. Ägaren är tillfrågad men vet inte heller hur det exakt förhåller sig. Ovanpå dem fanns tidigare ett "skrotgolv" med en korkmatta på. Några moderna färgskikt har heller inte påförts väggarna.

Återställande: Åtgärderna för yttre köskammaren avser en renovering av ytskikten.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Inre köskammaren
Karaktär	Blandade tidsskikt

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Brädgolv ca 3"	1942-43	Obeh.	
Golvlist	Saknas			
Vägg	Kalkputsade Väggarna är slätspacklade och har tapetresten kvar.	1790-tal	Gula	Limfärg På 1960-talet klistrades juteväv på väggarna, den avlägsnades 2007.
Taklist	Saknas			
Tak	Paneltak			
Dörrar	2 st äldre m. förskjutna fyllningar. 85x178x4	1790-tal	Flera färg- skikt	På dörren mot köket är översta fyllningen utbytt mot glas. Dörrarna är delvis skrapade.
Beslag	Plattgångjärn	1790-tal		
Foder				Övergången mellan dörr och vägg är mjukt avrundad.
Fönster	1 st korspostfönster med två rutor i nedre bågen			Högra bågen är öppningsbar. Djupa fönsternischer Fönsterbänkarna är fasade i framkant.
Beslag	Excenterlås			
Foder	Gerade profilerade			
Installationer				Vid indragning av centralvärme 1942 gjordes hål i väggen för en radiator, senare avlägsnad.

Fotodokumentation Inre köskammaren

Inre köskammaren sedd ifrån köket.

Kammaren sedd ifrån salen.

Dörrarna är delvis skrapade. Den vita färgen Tillkom på 1940-talet. Under den finns en blå kulör och en ådringsmålning.

Sammanfattande kommentarer: inre köskammaren

Karaktär: blandade tidsskikt

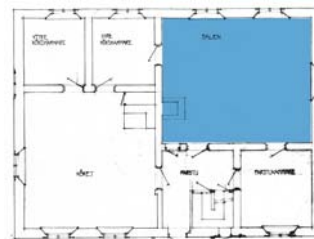
Kulturhistoriskt värde: lägre

Inre köskammaren har ett enklare utförande. Det finns inte mycket patina kvar i det här rummet då ytskikten är moderna. Ingrepp har gjorts i väggen för installation av radiator. Golvet är utbytt till ett likadant som det i köket och förstugukammaren. Det finns ursprungliga detaljer bevarade såsom dörrarnas beslag.

Återställande: Åtgärderna avser i första hand en renovering av ytskikt. En noggrannare undersökning av väggarnas ytskikt bör genomföras för att kunna ta ställning till hur de ska behandlas. Utbyte av golvet till ett med mera ursprungliga dimensioner.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Salen
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Skurgolv, kilsågade, 15" – 19"	1790-tal		Grunden utgrävd 1996 efter hussvampsangrepp. Nya golvåsar och betongplintar gjordes då.
Golvlist				Avlägsnade. Finns bevarade.
Vägg	Kalkputs Målade i grått med en dekor i mörkare blått Målade	1790-tal Efter 1803 1942	 Beiga	Limfärg En sekundär vägg har gått mellan spisen och väggen där pannan stått. I f.d. pannrummet är väggarna gråblå med en bård i blått och svart. Övriga väggar är beiga med en bård i grönt och beigegult.
Taklist	Hålkål, smal			
Tak	Spårtak, målat, takbjälkarna är profilerade	1790-tal		Takbjälkarnas profilering är målad i en avvikande färg. 1942 spändes papp mellan bjälkarna, den är borttagen.
Dörrar	3 st. äldre med förskjutna fyllningar. 1 st. 94x182x4 2 st 85x 178x4	1790-tal		Mot förstugan Mot inre köskammaren och Förstugukammaren
Beslag	Insticksås Skjutregel Kammarlås, smitt handtag	1940-tal 1860-1920-tal 1790-tal		Mot farstun Mot förstugukammaren Mot inre köskammaren Mot inre köskammaren
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas foder.

Fönster	3 st korspostfönster med två rutor i nedre bågen			Ej öppningsbara mot norr. Djupa fönsternischer, fönsterbänkarna är fasade i framkant.
Beslag	Excenterlås, gjutgods	1940-tal		Endast östra fönstrets högerbåge är öppningsbart.
Foder	Gerade, profilerade			
Installationer	Öppen spis Ett extra skift murat i framkant	1790-tal, 1940-tal		Extra skiftet är påmurat 1942 vid indragning av centralvärme, liksom hålen i väggen för radiatorerna som avlägsnades senare.

Fotodokumentation Salen

Salen har många ursprungliga byggnadsdelar bevarade. Golvplankornas bredd är imponerande.

Den äldre spisen har fått ett tillägg i form av ett extra murskift framtill på 1940-talet. Till vänster om spisen har en oljepanna varit installerad. På samma väggyta finns en äldre målad dekor.

Detalj av dekormålningen.

Husets alla fönsterbänkar är dekorativt avfasade i framkanten.

Dörrhandtagen mot inre köskammaren är ifrån olika epoker.

Takbjälkarnas profiler har varit målade i en avvikande färg.

Sammanfattande kommentarer: salen

Karaktär: 1700-tal

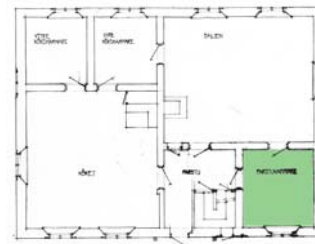
Kulturhistoriskt värde: mycket högt

Salen bevarar många av de ursprungliga byggnadsdelarna. De är också i gott skick. Rummets dekorativa detaljer som putsfriserna runt dörrarna och profilerade takbjälkar är intakta med undantag för en av friserna. Ett nytt dörrhål har tagits upp i väggen till det sekundära rum där värmepannan var placerad. Den äldre schablonerade bården invid spisen ger värdefull information om hur det kan ha sett ut i salen. Dimensionerna på de kilsågade golvbrädorna är imponerande och ytans patina tillför rummet kvalitéer. Sammantaget får man säga att det är ett vackert rum med sin stora volym och sitt ljusinsläpp från två håll.

Återställande: Väljer man att återställa den ursprungliga planlösningen i förstugan bör man också sätta igen det sekundära dörrhålet, då pannrummet inte finns kvar. Eftersom salen i övrigt redan är i ett relativt ursprungligt skick handlar det mer om att reparera skador än ett fullständigt återställande. Det är framförallt sprickor i putsen och den blottlagda tegelväggen vid platsen för värmepannan som behöver lagas. Skadorna är inte värre än att dessa går att åtgärda.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Förstugukammaren
Karaktär	Blandade tidsskikt

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Brädgolv ca 3", obehandlat	1942-43		Det har troligtvis utgjort underlag för en linoleum-matta.
Golvlist	Profilerad i överkant, platt karnis, 9,5x1,5 cm.			Finns bara en, monterad på östväggen.
Vägg	Kalkputsade Målade blå med en boasering i mörkare blått	1790-tal 1985	Blå	Limfärg Målade 1985. Den ljusare blå färgen är målad efter ett undre färglager som förebild. Boaseringen i mörkare blått har ingen förebild i tidigare färglager. En referensyta av tidigare väggmålning finns.
Taklist	Hålkål, putsad			Det pappspända taket går ner över listen.
Tak	Pappspänt tak på puts.		Vitt	Papptaket är troligtvis samtida med tapetresterna
Dörrar	2 st. äldre dörrar m. förskjutna fyllningar och skurna hörn. 86x179x4 cm	1790-tal		
Beslag	Instickslås och långskylt	1940-tal		På dörren mot förstugan På dörren mot salen
Foder	Dörrkarmen har en profilerad kvartsstav			Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas "foder"
Fönster	1 korspostfönster med 2 rutor i nedre bågarna.			
Beslag	Excenterlås	1940-tal		
Foder	Gerade, profilerade			
Installationer				Kakelugnen i nordvästra hörnet revs ut 1939 Vid indragning av centralvärme 1942 gjordes hål i väggen för en radiator, senare avlägsnad.

Fotodokumentation Förstugukammaren

Väggen bär spår efter den kakelugn som revs 1939. Samma år limmades ett papptak upp.

Under den limmade pappen syns takets ursprungliga kalkputs.

Kvartsstaven pryder dörrkarmarnas kanter i huset.

En referensyta av den ursprungliga väggfärgen finns.

Sammanfattande kommentarer: förstugukammaren

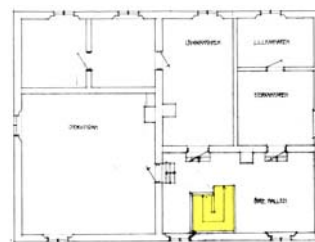
Karaktär: blandade tidsskikt
Kulturhistoriskt värde: högt

Rummet har en blandning av ytskikt från olika epoker. Golvet är från mitten av 1900-talet och det pappspända taket från 1939. Rummet är intressant på så vis att det är det enda rum som har ett putsat tak. Hål har tagits upp i väggen för installation av radiator. Väggarnas utsmyckning och materialbehandling och de ursprungliga dörrarna skänker dock rummet en känsla av ålderdomlighet.

Återställande: Ett återställande av den ursprungliga väggfärgen skulle vara önskvärt. En accepterad åtgärd kan också vara att återgå till mer ursprungliga dimensioner på golvet. Det golv som ligger där nu har troligtvis fungerat som underlag till ett linoleumgolv, det känns därför inte riktigt kulturhistoriskt "rätt" att det ligger synligt då det aldrig varit menat så. Golvet bryter av mycket från helhetsuttrycket.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Trapphuset
Karaktär	1940-50-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Plankgolv 12" breda, målade	1790-tal	Blå	Utrymmet under trappen
Trappor	Fur, lackade	1942-43		
Golvlist				
Vägg	Kalkputsade Unite på en stomme av panelad regelverk mot farstun. I trappan mot ytterväggen är uniten monterad på den putsade väggen och avslutas med en avsats.	1790-tal 1942-43	vita Blå	Utrymmet under trappen. Väggen till vänster om dörren under trappan bär spår av tidigare trappa och putsen där bedöms som original. Unitens blå färg går över på den putsade väggytan i trappan och avslutas där med en bröstlist i trä.
Dörrar	2 st. 69x200x4 cm 79x200x4 cm	1942-43	Blåa	Mot insidan av trapphuset Den ena dörren har ett hål i dörrbladet mot farstun.
Beslag	Långskyltar	1942-43		
Fönster	Från utsidan öppningsbar lucka m. blindfönster			Utrymmet under trappan.

Fotodokumentation Trapphuset

Hela trapphuset är en sentida konstruktion från 1942-43, där man ändrat på trappans riktning.

Den ursprungliga trappan ledde upp mot fönstret.

Under trappan syns märken på väggen efter den ursprungliga trappan.

Det nya trapphuset har en stomme av panel på reglar.

Sammanfattande kommentarer: trapphuset

Karaktär: 1940-tal

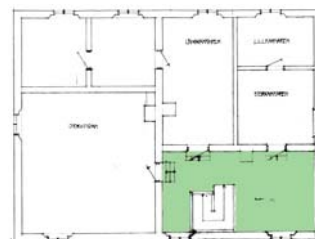
Kulturhistoriskt värde: lägre

Hela trapphuset är en sentida konstruktion från 1940-talet, där man ändrat på trappans riktning. Under trappan syns märken på väggen efter den ursprungliga trappan. En lagning i golvet tyder på att den ledde upp mot det östra vindsfönstret.

Återställande: Ett återställande till ursprunglig riktning på trappan och därmed hela förstugans planlösning skulle vara både önskvärt och möjligt. Den ursprungliga planlösningen är mer kulturhistoriskt intressant då byggnadstypen, en mellanösterbottnisk sidokammarstuga eller den breda hustypen, var och är mycket ovanlig. Trapphuset samverkar heller inte rumsligt med förstugan. Det innebär förvisso att ett helt tidsskikt tas bort, men epoken finns tydligt redovisad i kökets fasta inredning. I det här fallet är bedömningen den att vinsten är större än förlusten.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Övre hallen
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Plankgolv ca 9-14", Målat	1790-tal	ockra	
Golvlist	En "liggande" list med lätt fasad kant. Profilerad list runt trapp- huset, platt karnis, målad		ljusgrå	Troligtvis samtida med trapphuset
Vägg	Kalkputs	1790-tal	vita	
Tak	Halvt tredingstak med falsad lockpanel och profilerade kanter.	1790-tal		Tidigare vitlimmat, huvudsakligen nedborstat.
Dörrar	3 st. äldre dörrar med förskjutna fyllningar 1 st 76x182x3,5 cm 2 st 86x179x4 cm	1800-tal 1790-tal		Fyllningarna har skurna hörn
Beslag	Stolpgångjärn, smitt handtag och nyckelskylt, kammarlås med platt vred Plattgångjärn, päronformat trycke i massiv mässing Plattgångjärn, smitt handtag, fällbomslås	1800-tal		Dörren mot storvinden Dörren mot storkammaren. Nyttillverkat efter äldre förlaga, 1860-1890-tal. Dörren mot långkammaren
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas "foder"
Fönster	2 st. vindsfönster spröjsade, med två rutor i varje båge	1790-tal	Vita	
Beslag	Hasp Rak hasp	1890- 1910-tal 1800-tal		Vänster fönster höger båge Höger fönster höger båge
Foder	Gerade profilerade		Varmgrå	

Fotodokumentation Övre hallen

Hallens innertak följer yttertaket vinkel. Murstocken till vänster i bilden har fått en dekorativ relief i puts.

Rummen innanför ligger på en högre nivå. Trappan med tre steg leder in till storvinden.

Den här "liggande" golvlisten återfinns på hela övervåningen.

Nya brädor har lagats i sen man ändrade trappans riktning i samband med att trapphuset byggdes.

Sammanfattande kommentarer: övre hallen

Karaktär: 1700-tal

Kulturhistoriskt värde: högt

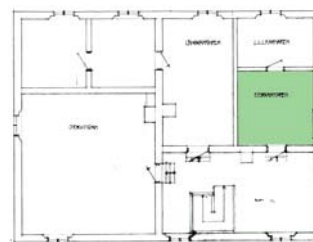
Övre hallen har kvar många av sina ursprungliga byggnadsdelar och är lämnad tämligen orörd. Rummet upplevs därför som autentiskt. En del av värdet ligger i det arkitektoniska uttrycket som planlösningen ger. Rummet förmedlar både en öppenhet och en slutenhet som den avskiljande väggen ger. Bottenvåningens olika takhöjder blir synliga i nivåskillnaden mellan hallen och bakomvarande rum. Många fina detaljer är bevarade som husets äldsta lås, ett smällelås, på dörren in till långkammaren och utsmyckningen på murstocken.

Återställande: Ett återställande av hallen är avhängigt av en rekonstruktion av den ursprungliga trappan. För övrigt gäller varsamhet vid renovering av ytskikt.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Storkammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Plankgolv, kilsågat, spontat och målat ca 12-18"	1790-tal	Grått och blått	Det har tidigare legat en korkmatta ovanpå.
Golvlist				
Vägg	Kalkputs, Målade Mellanvägg i timmer, tidigare reveterad, spår efter diagonala ribbor.	1790-tal 1985	 Gula med en blå bröstning	Schablonmålade efter 1803, referensyta finns Linoljefärg
Taklist				
Tak	Paneltak Målat	1790-tal 1986	 vitt	Taket har under en period varit pappspänt.
Dörrar	2 st äldre m förskjutna fyllningar. 86x179x4 cm 81x172x4 cm	1790-tal	Trärena	Skurna hörn på fyllningar och speglar.
Beslag	Mässingstrycke och rund nyckelskylt. Plattgångjärn och smitt handtag	 1790-tal		Nyttillverkat efter äldre förlaga, 1860-1890-tal. Dörren mot hallen Dörren mot lillkammaren
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas foder. Dörrkarmarna har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	1 korspostfönster med 2 rutor i nedre bågarna.	1790-tal	vita	
Beslag	Excenterlås	1940-50-tal		Vänster båge
Foder	Gerade, profilerade			
Installationer				Spår efter riven kakelugn i sydvästra hörnet. Vid indragning av centralvärme 1942 gjordes hål i väggen för en radiator, senare avlägsnad

Fotodokumentation Storkammaren

Väggarna är målade på 1980-talet. De har tidigare varit schablonmålade. En referensyta är framtagen.

Närbild av schablonmåleriet.

Mellanväggen i timmer har tidigare varit reveterad. Timmerväggen har synliga spår efter ribborna.

Sammanfattande kommentarer: storkammaren

Karaktär: 1700-tal

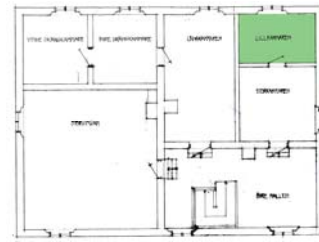
Kulturhistoriskt värde: högt

Rummet bevarar i huvudsak de ursprungliga byggnadsdelarna trots att det genomgått några missöden och förändringar. Mellanväggens tidigare revetering har gått förlorad, en kakelugn har rivits bort. Väggarna målades med linoljefärg i svagt ockragult ca 1985, den blå bröstningen är troligen utförd i limfärg. Då ett äldre schablonmåleri finns under senare målningsskikt får rummet anses intressantare. En referensyta av schablonmåleriet finns framtagen.

Återställande: Ett återställande avser främst mellanväggens kalkrevetering.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Lillkammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Obehandlat plankgolv ca 10 – 13". Sågspånsfyllning i bjälklaget.	1790-tal		
Golvlist				
Vägg	Kalkputsade. Mellanvägg i timmer, tidigare reveterad, spår efter diagonala ribbor.	1790-tal	Vita	
Tak	Ett "halvt" tredingstak			
Dörrar	1 st äldre m. förskjutna fyllningar 81x172x4 cm. Skurna hörn på fyllningar och speglar.	1790-tal		Från sovrummet
Beslag	Smitt handtag	1790-tal		
Foder				Dörrkarmen har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	1 st. spröjsat fönster med två rutor i varje båge	1790-tal	Vita	
Beslag	Excenterlås	1940-tal		
Foder	Gerade, profilerade			

Fotodokumentation Lillkammaren

Lillkammaren ligger bakom storkammaren

Mellanväggen har tidigare varit reveterad, denna revs ned av ett misstag. Spår efter de diagonalställda ribborna är synliga på timmerväggen.

Mellanbjälklaget har fyllning av sågspån.

Sammanfattande kommentarer: lillkammaren

Karaktär: 1700-tal

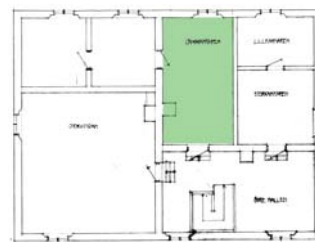
Kulturhistoriskt värde: högt

Rummet är mycket enkelt till sin utformning. Förutom missöden i form av den avlägsnade kalkrevetering är rummet så gott som orört.

Återställande: Ett återställande gäller först och främst mellanväggens kalkrevetering.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården, Kusmark 16:15
Rum	Långkammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar/händelse
Golv	Äldre plankgolv ca 9" -12".	1790-tal	Ockra	
Golvlist	"Liggande", fasad kant			
Vägg	Kalkputsade Mellanväggen mot sovrummet och lillkammaren har tidigare varit reveterad	1790-tal	Vita	Två stockar mellan vägg och tak var angripna av hussvamp, även del av taket var angripet. Det sanerades 1995-96.
Tak	Spårtak med profilerade takbjälkar.			
Dörrar	1 st dörr m. förskjutna fyllningar med skurna hörn, 86x179x4 cm	1790-tal		Mot hallen
	1 st dörr m. utanpåliggande fyllningar på båda sidor. 60x160x3,5 cm	1790-tal		Mot inre drängkammaren
Beslag	Plattgångjärn och smällelås.	1790-tal		På dörren från hallen
	Plattgångjärn, inga lås	1790-tal		På dörren mot inre drängkammaren.
Foder				Väggarnas putsfriser har utgjort dörrarnas foder. Dörrkarmarna har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	1 st. vindsfönster spröjsat med två rutor i varje båge	1790-tal	Vita	
Beslag	Hasp	1890- 1910-tal		Vänster båge
Foder	Gerade, profilerade			

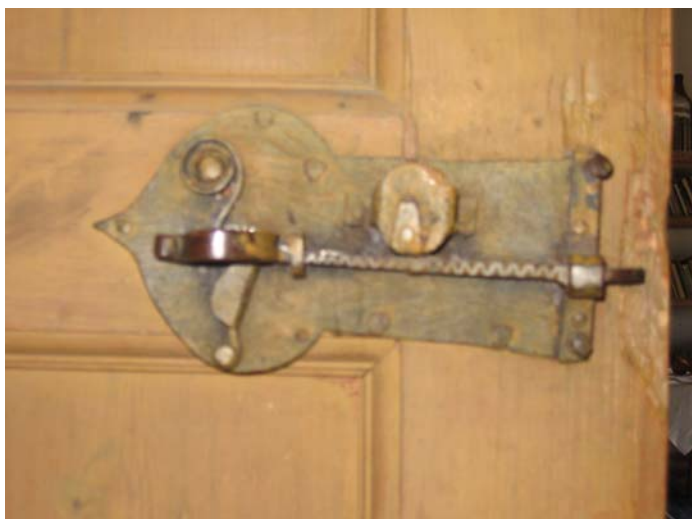
Fotodokumentation Långkammaren

*Långkammaren sedd från hallen.
Drängkamrarna ligger i anslutning till
långkammaren.*

*Mellanväggen mot sovrummet och
lillkammaren har tidigare varit reveterad.*

*På dörren in till långkammaren sitter ett
smällelås.*

Sammanfattande kommentarer: långkammaren

Karaktär: 1700-tal

Kulturhistoriskt värde: högt

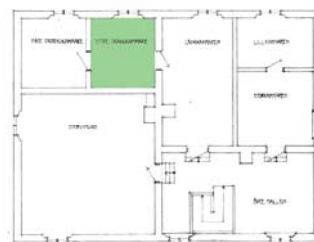
Rummet ser inte ut att ha fått tillägg från senare epoker utan är i stora delar orört, förutom en del skador. Mellanväggens revetering är avlägsnad, ovanför fönstret är putsen borta och innertaket saknas delvis. Tidiga målningsskikt finns kvar på dörrar och golv. Alla beslag ser ut att vara ursprungliga. Rummet visar omsorg i detaljerna såsom profilerade takbjälkar och putsfris runt ena dörren. Upplevelsen av autenticitet är påtaglig.

Återställande: Ett återställande avser främst mellanväggens kalkrevetering och en komplettering av innertaket.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Inre drängkammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar
Golv	Äldre plankgolv ca 9" -12"x2"	1790-tal	Ockra	
Golvlist	"Liggande", fasad kant			Finns bara på kortväggen mot yttre drängkammaren
Vägg	Kalkputsade	1790-tal	Vita	
Tak	Obehandlat tredingstak av slät panel	1790-tal		Takbrädorna mot vinden är nedplockade.
Dörrar	1 st dörr m. utanpåliggande fyllningar på båda sidor. 60x160x3,5 cm	1790-tal		Från långkammaren
Beslag	Plattgångjärn, inga lås	1790-tal		
Foder				Dörrkarmarna har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	1 st. vindsfönster spröjsade, med två rutor i varje båge	1790-tal	Vita	
Foder	Gerade, profilerade		Ockra	
Installationer				Spår efter en utriven kamin i sydvästra hörnet.

Fotodokumentation

Inre drängkammaren

Kammaren sedd mot den yttre drängkammaren. Takbrädorna mot storvinden är nedplockade.

I sydvästra hörnet finns spår efter en utriven kamin.

Sammanfattande kommentarer: inre drängkammaren

Karaktär: 1700-tal

Kulturhistoriskt värde: Högt

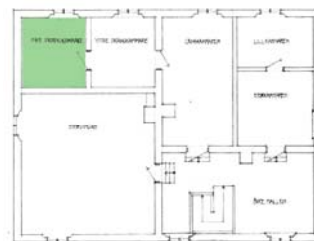
Rummet är mycket enkelt till sin karaktär och i stort sett orört, förutom den utrivna kaminen. Takpanelen är löst lagd mellan åsarna och håller på att förlora sitt upplag pga. husets rörelser. Brädorna mot vinden är nedplockade och förvaras i kammaren. Väggen mellan yttre och inre drängkammare har vertikala sprickor.

Drängkamrarna har funnits där från början men användes då som klädkammare. Av namnen att döma blev det senare drängarnas rum, att de fick bo granne med vinden berättar något om gångna tiders sociala hierarkier. Man kan också spekulera i om den ändrade funktionen visar på en utveckling mot ett högre välstånd för gården. Deras oväntade placering som sidokammare på den öppna vinden gör dem ovanliga. Känslan av autenticitet är påtaglig.

Återställande: Ett återställande avser tredingstaket och putsreparationer.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Yttre drängkammaren
Karaktär	1700-tal

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar
Golv	Äldre plankgolv ca 9" -12"x2"	1790-tal	Ockra	
Golvlist	"Liggande", fasad kant			
Vägg	Kalkputsade	1790-tal	Vita	
Tak	Obehandlat tredingstak av slät panel	1790-tal		
Dörrar				Dörren från inre drängkammaren är borttagen
Foder				Dörrkarmarna har profilerade kanter, kvartsstav.
Fönster	1 st. vindsfönster spröjsade, med två rutor i varje båge	1790-tal	Vita	
Foder	Gerade, profilerade		Ockra	

Fotodokumentation

Yttre drängkammaren

Rummet är mycket enkelt till sin Karaktär. Det finns inga spår efter Värmeinstallationer. Taket är intakt i den här kammaren.

Bilden är tagen mot den inre drängkammaren. Dörren mellan kamrarna är borttagen.

Sammanfattande kommentarer: yttre drängkammaren

Karaktär: 1700-tal
Kulturhistoriskt värde: högt

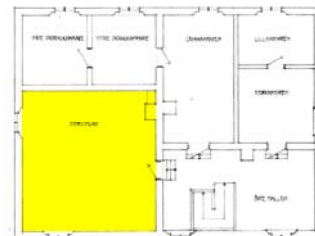
Rummet är mycket enkelt till sin karaktär och till synes orört. Takpanelen är löst lagd mellan åsarna och håller på att förlora sitt upplag pga husets rörelser. Väggen mellan yttre och inre drängkammare har vertikala sprickor.

Drängkamrarna har funnits där från början men användes då som klädkammare. Av namnen att döma blev det senare drängarnas rum, att de fick bo granne med vinden berättar något om gångna tiders sociala hierarkier. Man kan också spekulera i om den ändrade funktionen visar på en utveckling mot ett högre välstånd för gården. Deras oväntade placering som sidokammare på den öppna vinden gör dem ovanliga. Känslan av autenticitet är påtaglig.

Återställande: Ett återställande avser åtgärder på taket där panelen håller på att förlora sitt upplag och sprickor i murningen.

INTERIÖR DOKUMENTATION

Datum	2009-05
Byggnad	Rijfska gården
Rum	Storvinden

Byggnadsdel	Material, mått, yta, etc	Ålder	Färg	Kommentar
Golv	Gammalt obehandlat plankgolv. Plankorna är dymlade med trä.			
Bjälklaget	Ca 40 cm. Golvet har ett dubbelt bjälklag med en fyllning av jord, sågspån och bitar av kalk.			Troligtvis är detta det enda rummet som har ett dubbelt bjälklag, p.g.a. att det är öppet upp till yttertaket. Rummet ligger också på en högre nivå än de övriga rummen på övervåningen.
Vägg	Tegelstomme, delvis grovputsad. Murningen är avtrappad med en stens tjocklek i gavelröstet och mellanväggen. Två bindbjälkar i gavelröstet.	1790		
Tak	Ett åstak. Runda och halvrunda sidoåsar, fyra på varje fall. Rotet är både ramsågat och bilat. De bilade brädorna är okantade			
Dörrar	1 st dörr m. förskjutna fyllningar mot vinden 76x182x3,5	1800-talets första hälft		
Beslag	Kammarlås och stolpgångjärn med knapp Pressat handtag	1800-talets första hälft		
Fönster	Ett vindsfönster mot söder och ett korspostfönster mot väster			
Foder	Gerade, profilerade			
Installationer				Murstock från köket. Den anslutande rökkanalen till inre drängkammaren finns kvar.

Fotodokumentation Storvinden

Det är öppet från golv till tak på storvinden. Till höger skymtar drängkamrarnas innervägg och tredeningstak.

Murstocken från köket med en anslutande rökgång från inre drängkammaren.

Sammanfattande kommentare: storvinden

Karaktär: 1700-tal

Kulturhistoriskt värde: lägre

Husets konstruktion framträder tydligt då inga nyare tillägg i form av isoleringar gjorts. Upplevelsen av rymd och autenticitet är påtaglig. Härjningarna från branden 1988 syns på åsar och tak. Golvet har dubbla bjälklag vilket är ovanligt. Det ger goda möjligheter för isolering.

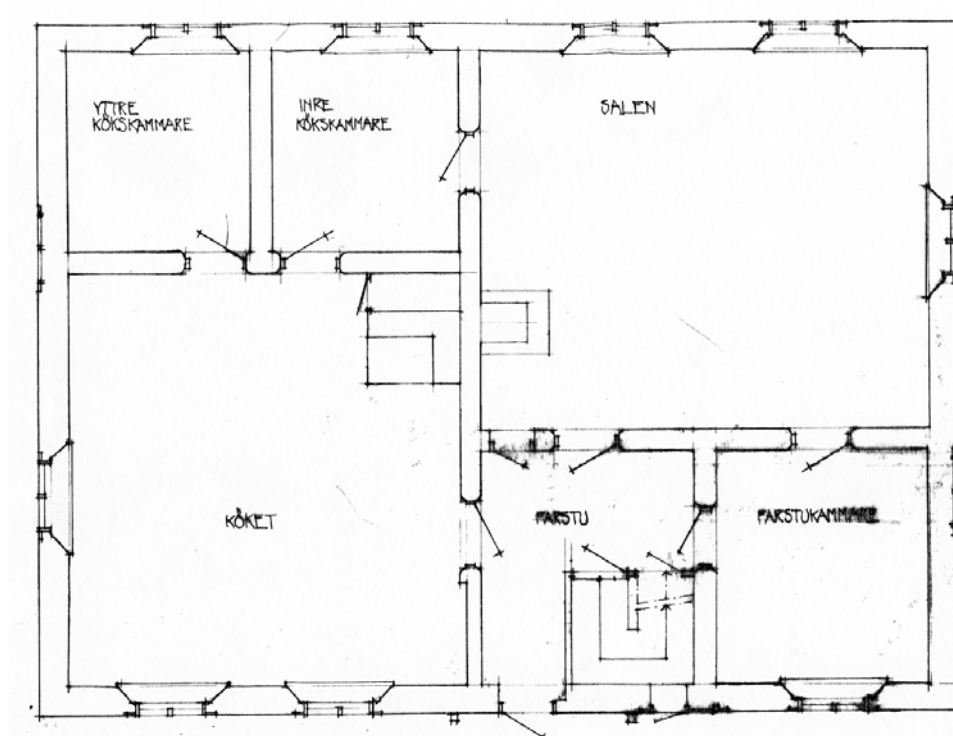
SAMMANFATTNING

"Den viktigaste förutsättningen för ett framtida bevarande är ett fortsatt brukande", står att läsa i vårdprogrammet för Rijfska gården. Denna målsättning är både önskvärd och realistisk. Inför framtida repartitioner och förändringar bör därför en avvägning göras mot denna målsättning. Riktlinjer för underhåll och reparationer är, givetvis, som alltid i antikvariska sammanhang att material och metoder ska vara sådana att det kulturhistoriska värdet inte minskar. För renovering av ytskikt utgör inte detta någon konflikt. Om det i framtiden kommer till en fråga om större installationer såsom uppvärmning och VVS får en avvägning göras mellan tekniska förutsättningar, det kulturhistoriska värdet och värdet av ett kontinuerligt brukande. Emellertid bör det gå att finna reversibla lösningar även på detta.

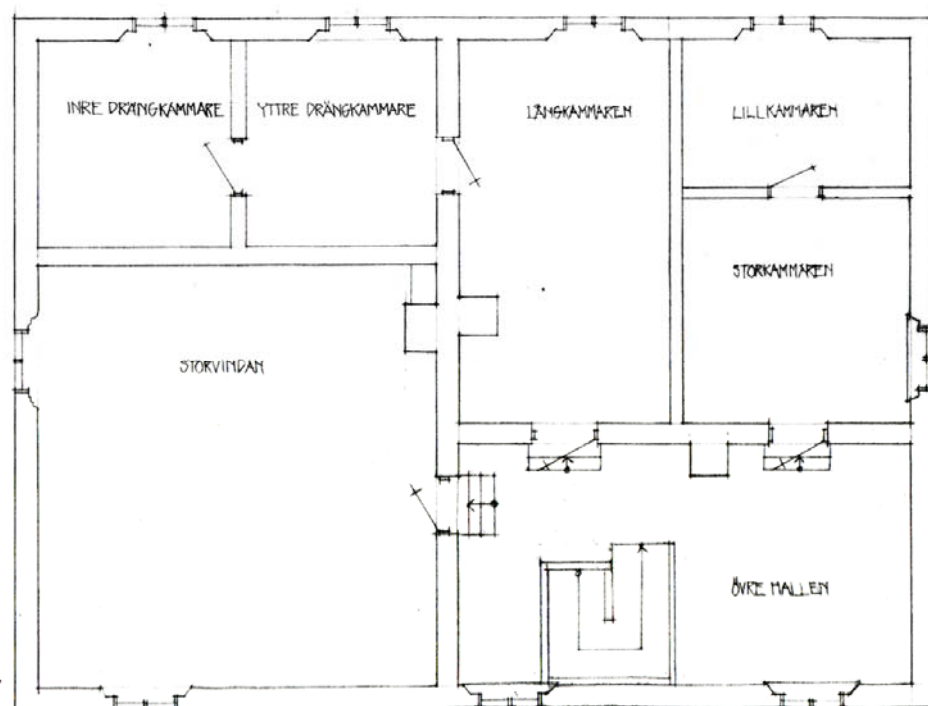
Förstugans planlösning med det nya trapphuset och dörren in till f.d. pannrummet skiljer sig från ursprungsplanen. Övriga rumssamband är intakta enligt vad som kan konstateras efter en okulär besiktning. Några ursprungliga ritningar över byggnaden finns inte.

Rumskaraktäriseringen och den kulturhistoriska värderingen är tänkta att fungera som en vägledning inför framtida åtgärder. Som tidigare anförts bör målet för underhålls- och ombyggnadsåtgärder syfta till en väl avvägd helhet där olika årsringar samsas sida vid sida. Motiven för byggnadsminnesförklaringen bör också vara styrande. Huset är länets enda bevarade profana stenbyggnad från 1700-talet och det är i sin egenskap av sådan som förändringar ska vägas emot.

PLANRITNINGAR RIJFSKA GÅRDEN

Planritning bottenvåningen (OBS, ritningen ej skalenlig)

Planritning övertvåningen (OBS, ritningen ej skalenlig)

VÄRDERINGSKARTOR

Färgnyckel:

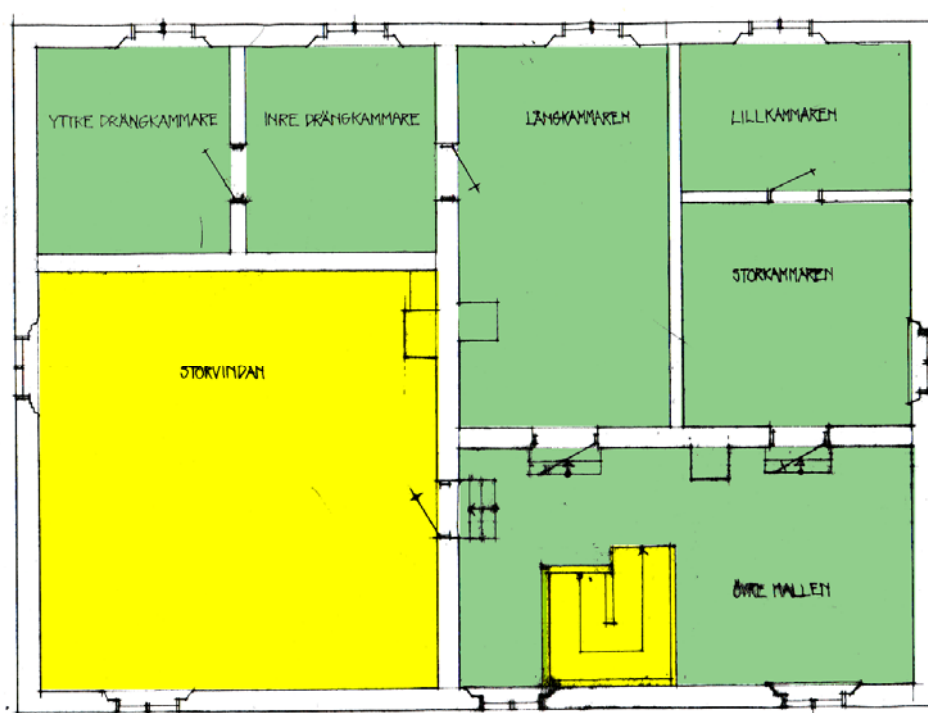
Blått klass 1: Mycket högt kulturhistoriskt värde

Grönt klass 2: Högt kulturhistoriskt värde

Gult klass 3: Lägre kulturhistoriskt värde

Kulturhistorisk värdering av bottenvåningen.

Kulturhistorisk värdering av övertvåningen.

Skellefteå museum
Nordana
Box 146
931 22 Skellefteå
Tel. 0910-73 55 10